

НАРОДНА И УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

**ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ
2004.**

БАЊАЛУКА, јануар 2005.

НАРОДНА И УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА, Јеврејска 30
NATIONAL AND UNIVERSITY LIBRARY OF THE REPUBLIC OF SRPSKA
Тел.: 051/ 215-894 директор; 215-750 помоћник дир., мат.сл.
215-822 секретар ; 217-040 факс ; 215-859; 215-866 централа
E-mail : nubrs@urc.bl.ac.yu/ www.nubrs.rs.ba

Народна и универзитетска библиотека Републике Српске пословну 2004. годину завршила је у складу с планом, програмски успјешно, у континуитету својих вишегодишњих активности на унапређењу библиотекарства у РС и на пружању свих оних услуга које се очекују од једне модерне библиотечко-информатичке институције. Њен сложени карактер захтијевао је рад на више планова, често међусобно толико различитим, да у овим транзиционим и постратовским временима бременитим проблемима морамо бити задовољни оствареним резултатима. Веома одговорна и захтијевна републичка функција библиотеке остварена је у свим њеним сегментима, настављањем израде текуће библиографије РС, радом ИСБН агенције и услугама издавачима у оквиру обавезне каталогизације у публикацији (ЦИП), сталним контактима с библиотека РС у циљу прикупљања информација о стању нашег библиотекарства и помоћи тамо гдје је она неопходна, стручном усавршавању у два сегмента, у оквиру дјелатности Друштва библиотекара РС, организовањем стручног семинара у Теслићу, и организовањем семинара у НУБ РС, како за оне који по закону нису обавезни да полагају стручне испите јер имају довољан радни стаж да могу радити у библиотекама али од којих се тражи праћење развоја библиотекарства, и припремних семинара за оне који су полагали стручни испит у овогодишњем испитном року од 01. до 04.12.2004. године, који је успјешно положило и стекло стручна звања: 14 књижничара, 05 виших књижничара и 12 библиотекара, који су добили Увјерења о положеном стручном испиту. Сав овај посао обављен је и административно и стручно углавном у оквиру основних дјелатности Библиотеке, док се сам семинар и стручни испити организовао као издвојени пројекат за који су сви кандидати уплаћивали одређену суму новца из којих су средстава углавном покривени сви трошкови самог пројекта. Ако се рачунају претходна два рока, онда се библиотекарство у РС може сматрати битно унапређеним за двије године с око 100 стручно оспособљених библиотекара и још толико оних који су кроз стручне семинаре унаприједили и проширили своје библиотечко знање.

Нарочито значајан био је семинар у Теслићу с темама:

Мисија и етика библиотека,

Маркетинг и менаџмент у библиотекарству,

Корисници савремене библиотеке.

Овај семинар био је прилика да се искажу домаће снаге, што су оне у цјелини оправдале и представиле неколико занимљивих излагања. Истовремено, као резултат нових околности и захтијева који иду према НУБ РС, настављено је континуирано усавршавање њеног кадра. Тако су двоје библиотекара магистрирали, док је више њих својим радовима на стручним скуповима скренуо пажњу на институцију у којој су запослени и којој својим ангажовањем дају висок углед у домаћим и страним библиотекарским круговима. У том погледу значајно је учешће директора и помоћника на скупу Економска улога библиотека у модерном добу, одржаној у Београду у Народној библиотеци Србије, чији смо суорганизатор били. Такође, учествовали смо активно на сусрету српских библиографа у Шиду и Новом Саду, међународном скупу с темом

Завичајне збирке у библиотекама у Зеници, као и годишњој конференцији система COBISS, одржаној у Марибору.

НУБ РС је добила агенцију за додјелјивање стандардног броја музичким издањима (ISMN), чиме је допуњена њена значајна дјелатност на интегрисању издаваштва РС у свјетске токове. НУБ РС била је суиздавач монографске публикације Универзитетске библиотеке, проф. др Александре Вранеш, а промоћник директора, Биљана Билбија објавила је драгоцјену књигу Основи библиотекарства.

Одржан је састанак са директорима Народних библиотека матичне регије

Бања Лука на којем су директори поднијели Извјештај о раду за 2003. годину, а на којем су добили Информацију о организовању првог стручног скупа библиотекара у Теслићу за који је НУБ Републике Српске поред Друштва библиотекара Републике Српске била суорганизатор на иницијативу и избор ТЕМА скупа које је дала руководилац Матичне јединице и Службе за унапређење и развој библиотекарства, госпођа Биљана Билбија. На том састанку директорима Библиотека подијељен су обрасци **Пријава за Упис у Регистар Библиотека матичне библиотеке НУБ РС** и дата информација о процедури уписа. На тај начин отпочео је значајан процес уписа библиотека РС у Регистар библиотека РС.

Веома значајан сегмент рада НУБ РС био је снабдијевање библиотека у РС, свих профила, програмом за обраду библиотечке грађе WINISIS, који је до сада инсталисан у готово свим нашим народним и универзитетским али и многим школским и специјалним библиотекама. Пружана је и стручна помоћ обуке, мада НУБ РС не располаже довољним бројем кадрова ни за инсталисање програма ни за обуку библиотекара. Управо овај сегмент рада представља и релативно најслабију карику ланца пословања не само НУБ РС него и свих наших библиотека јер је мало информатичког кадра који је спреман да за скромну накнаду ради у библиотекарству.

Ако смо у претходне три године акценат у развоју ставили на републичку функцију, ова година протекла је у знаку јачања друге двије, универзитетске и градске. Нарочито се напредовало у враћању читалаца и корисника информација у оквиру Информативно-позајмног одјељења, како за одрасле тако и за дјецу. То је остварено како новим приступом запослених, тако и обогаћивањем књижног фонда свих одјељења библиотеке. Захваљујући континуираној помоћи градске управе Града Бањалука, отворен је и нови Интернет клуб у градском одјељењу Обилићево и значајно обогаћен годинама необнављан и вишеструко девастиран књижни фонд. Закључивањем Уговора о културно-просвјетној сарадњи са « EDUKATIVNIM CENTROM STUDIA « BANJA LUKA, отворен је и ЈЕЗИЧКИ КЛУБ у читаоници овог одјељења. Више пригодних изложби било је постављено у простору ИПО и у Дјечијем одјељењу, а успостављена је стална сарадња с бањалучким медијским кућама.

У манифестационом погледу најзначајнији догађај у НУБ РС било је представљање Матице српске, са пратећом изложбом о историјату ове најстарије српске културне институције. Ова се манифестација потом пренијела у Народну библиотеку у Добоју, чиме је настављена плодна сарадња наше двије библиотеке.

НУБ РС је ове 2004. године добила значајно признање Друштва библиотекара РС, награду "Ђорђе Пејановић" која се додјељује за најбољу библиотеку у Републици Српској сваке године. Договорена је сарадња са централном библиотеком града Москве, која носи име пјесника Њекарасова, која би се састојала у повременом студијском боравку библиотекара и библиотечке грађе.

У материјалном погледу, НУБ РС носила се с проблемима наслијеђеним из прошлих година у којима није до краја дефинисан њен статус ни као републичке, ни као универзитетске, ни као градске институције културе, просвјете и науке. Ови су проблеми отежавали реализацију одређених планова и извршавање обавеза, гдје није било могуће нормално пословање и

нормално планирање. Неизмирене обавеза Владе Републике Српске према буџетским корисницима, републичког нивоа, јер се очекивало да комплетно финансирање ових институција буде обезбијеђено, резултирало је сукцесивним опоменама на име НУБ Републике Српске или су подизане ТУЖБЕ од стране добављача. Одлуком Скупштине града Бањалука извршен је отпис потраживања по основу накнада за коришћење грађевинског земљишта и комуналне накнаде правним лицима из области културе, који се финансирају из буџета Републике. И даље изузетан проблем власништва над објектима у којима се налазе институције културе, нарочито НУБ РС у Дому солидарности, јер није ријешено питање инвестиционог одржавања. Такође, простор у коме се налази библиотека постао је претијесан и као такав ограничавајући фактор рада и развоја. Апсолутно је неопходно размишљати о новим просторима намијењеним библиотеци да би она могла извршавати све три своје функције којима ће се ускоро, највјероватније, придружити и нова, она Парламентарне библиотеке РС. У првом кварталу 2004. године НУБ Републике Српске због слабог централног гријања у објекту Дома радничке солидарности и потребе за допунским гријањем просторија електричним гријалицама, а самим тим и повећане потрошње електричне струје, било је честих кваровима на електроинсталацијама, стога је уз помоћ градске управе набављено ново, јаче бројило и промијењена инсталисана снага електроинсталације тако да је отклоњена и непосредна опасност од могућег пожара и тешких посљедица које он доноси. .

Неопходно је истаћи да се, због искључења централног гријања, почетком новембра мјесеца 2004. године у периоду када су биле ниске температуре и немогућности нормалног рада, морало увести скраћено радно вријеме Библиотеке до 18,00 часова што је отежавало извршавање послова и радних задатака у Заједничким службама, као и на одјељењима у раду са корисницима. Ипак, и поред свих ових проблема, властитим средствима НУБ РС је успјела да редовно плаћа трошкове хигијене, административног пословања, интернетских услуга и телефона. То се успјело захваљујући властитим прилозима и помоћи Гете института у оквиру пројекта Пакта за стабилност југоисточне Европе. Такође, Гете институт је помогао при набавци књижне и мултимедијалне грађе као и нових уређаја. Нажалост, ове године та ће помоћ изостати.

Извјештај о раду Матичне службе НУБРС у 2004. години

Рад матичне службе у 2004. години био је усмјерен на едукацију библиотекара, одржавање семинара и учешће у међународним стручним скуповима.

Стручни испити су одржани у предвиђеним роковима и након евалуације резултата утврђено је да квалитет предавања расте и да би требало увести неке промјене из подручја предмета *Основи информатике*. Предсједник комисије, Биљана Билбија, обавила је прелиминарни договор са предавачем, Мр Владимиром Рисојевићем, и у потпуности су прихваћене понуђене измјене и допуне. Верификација одлуке ће се обавити на првом састанку Комисије у јануару 2005. године.

Сарадња са матичним службама библиотека у Републици Српској је константна и знатно унапређена. Међутим, теренски обилазак ових библиотека није био задовољавајући. Проблеми су у великој ангажованости Матичне службе НУБРС, која има само два радника, око припреме стручних испита и предавања, као и недостатак теренског возила.

Матична служба је у сталном контакту са библиотекама и уз помоћ Одјељења обраде НУБРС, ради на унапређењу аутоматизације и стварању предуслова за изградњу онлајн мреже библиотека Републике Српске.

Активности ове службе укључују и рад Библиографског одјељења НУБРС, као и ISBN/ISMN Агенције Републике Српске, израду *Библиографије Републике Српске*, *Информатора ISBN Агенције* и пратећих стручних материјала и база података.

1. Неки статистички подаци :

1. Помоћ на захтјев

- **31 народна библиотека и 15 факултетских библиотека РС, 18 школских библиотека РС** : питања организације пословања, библиотечког законодавства, положаја библиотечких радника и кадровске политике, стручног усавршавања, ревизије фондова, презентације грађе, израде база података.

2. Обилазак библиотека

- *матичних: 3, народних: 2*
- *факултетских : 2*
- *Огранак НУБРС Облићево*

3. Индивидуални контакти са библиотекарима

- библиотекар народних библиотека - 107
- библиотекар факултетских библиотека - 6
- библиотекар школских библиотека - 18
- библиотекар специјалних библиотека – 4

2. Руководилац Матичне службе

Рад у комисијама 2004. год.

Предсједник Комисије за полагање стручног испита у области библиотекарства и информатике и предавач из предмета *Основи библиотекарства*; предсједник Комисије за развој библиотекарства и међународну сарадњу при Друштву библиотекара РС.

Учешће у међународним скуповима 2004. год

Учешће у међународним научним скуповима: *Економска улога библиотека у савременом друштву* (7.-9. октобар 2004. у Народној библиотеци Србије) и *Српска библиографија данас* (9-10. 12. 2004. Нови Сад).

Објављени радови у 2004. години

- Стручни приручник у издању Гласа српског-графика: *Основи библиотекарства*.

Научни рад:

- Биљана Билбија: *Библиотеке у економији знања: властита издавачка дјелатност као изазов* (Зборник научног скупа *Економска улога библиотека у савременом друштву*).

Рад у библиотечким и сличним асоцијацијама, контакти (2004. год.)

Руковођење радом Друштва библиотекара РС, руковођење ISBN/ISMN Агенцијом за РС, придружени члан Удружења издавача РС.

Сарадња са Друштвом библиотекара Србије и њиховом подружницом Друштвом библиотекара Срема.

Контакти са националним и осталим библиотекама ван РС остварени 2004. године

НБС, Нб.: Сремска Митровица, Лазаревац, Нови Сад, Градска библиотека Београд, Универзитетска библиотека Светозар Марковић Београд, Национална библиотека Македоније, Bodleian Library-Slavonic Accessions Универзитета у Оксфорду.

Контакти и чланство у међународним организацијама

Контакти

- IFLA, ELAG и UDC Consortium

Чланство

- International ISBN/ISMN Agency, Berlin

- IFLA

Сарадња са медијима

- сарадња са локалним медијима у циљу информисања локалне заједнице о активностима, услугама и фондовима НУБРС, као и о раду Друштва библиотекара РС.
- стални дописник стручног библиотекарског часописа *Панчевачко читалиште* (о догађањима и стању библиотекарства у Републици Српској).

Извјештај о раду Градске јединице

За Градску јединицу НУБ Републике Српске 2004. година је била мало успјешнија од претходних година, а то значи да број уписаних чланова и број посјетилаца је у благом порасту. О томе говоре слиједећи подаци:

<i>одјел</i>	<i>број уписаних чланова</i>	<i>број посјета</i>	<i>број издавања библиографске грађе</i>	<i>број израђених тема</i>
Дјечије одјељење	388	6.892	10.063	
ИПО	1.640	20.611	24.297	482
огранак "Обилићево"	118	2.345	4.504	-
читаоница за дјецу	-	825	3.439	515
УКУПНО	2.146	30.673	42.303	997

Уписаних у Интернет клуб - 61 корисник, што значи да је скоро преполовљен број уписаних у односу на претходну годину.

У ИПО-у је постављено 6 тематских изложби:

- "Препоручујемо - Светлана Велмар Јанковић, Добрило Ненадић"
- "Бранко Ћопић"
- "Петар Кочић"
- "Избор из љубавне поезије"
- "Нобеловац Ј.М. Куци"
- "Борисав Станковић"

У Дјечјем одјељењу је постављено 5 изложби:

- Стална поставка у Дјечјем одјељењу - "Нова издања"
- "Препоручујемо да се прочита"
- "Десанка Максимовић"
- "Бранко Ћопић"
- "Петар Кочић"

У 2004. години на ИПО је достављено **1694** обрађене монографске публикације закључно са 16.12.2004 и обрађено **482** теме.

За Дјечије одјељење у протеклој години обрађено је **1.877** монографских публикација, а од старог фонда унијето је **1.141** публикација, за огранак "Обилићево" обрађено је **144** публикација, што значи да је укупно обрађено и унето **3.162 публикације**.

Планирани почетак уноса старог књижног фонда у ИПО-у је такође реализован.

Књижни фонд је и протекле године попуњаван обавезним примјерком са територије Републике Српске, Србије и Црне Горе, куповином и поклонима.

Остварена је велика сарадња са медијима у Републици Српској и на тај начин смо хтјели да побољшамо слику о нашој библиотеци.

У Дјечијем одјељењу је било више посјета ученика основних школа и дјеце предшколских установа, државних и приватних и три посјете страних делегација.

Радници овог одјељења су пружили свестрану помоћ у реализацији 6 ТВ емисија.

Опремљена је веома скромно и активирана дјечија играоница.

Остварена је сарадња са радницима Дјечијег позоришта.

Руководилац Градске јединице је пружио помоћ радницима библиотеке Филозофског факултета у ревизији књижног фонда, и упутио их како треба урадити извјештај и одговарајуће табеле по разним сегментима приликом отписа библиотечке грађе.

Служба за обраду библиотечке грађе

У Служби за обраду библиотечке грађе основни и **приоритетни задатак је обрада текућег фонда** монографских публикација (тј. новопрстиглих публикација током године путем обавезног примјерка, куповине, поклона и сл.). Оваквој врсти грађе увијек се даје приоритет због њене актуелности, због потреба израде текуће библиографије (за обавезни примјерак са територије Републике Српске) и др. Након доспијећа књига, послови обраде текућег фонда одвијају се у неколико фаза:

1. Физичка обрада књига (прегледњање, сортирање према списковима, печатирање и сл.)
2. Каталогизација, класификација, предметизација
3. Локацијски подаци (инвентарисање, сигнирање, лијеplење вињета и др.) и дистрибуција књига на одјељења

Током 2004. године извршена је реорганизација послова обраде којом су (некад раздвојени) послови **каталогизације** и **послови израде стварних каталога** (класификације и предметизације) – обједињени тако да свако лице које ради стручну обраду публикација обавља сва **три сегмента стручне** обраде. Послове стручне обраде текућег фонда обављала су два библиотекара а два запослена лица (књижничар и виши књижничар) обављала су све врсте послова везаних за локацијске податаке (послове су дијелили према међусобном договору).

У претходној, 2003. години, у Служби обраде тј. само у сегменту монографских публикација **за одрасле**, било је обрађено **3.540** наслова. У овој години, **до сада**, у том сегменту обрађено је **4.182** наслова. Рачунајући да још није крај ове године и да ће се коначан број повећати до краја мјесеца за око 500 записа минимално – закључујемо да ће укупан број записа бити већи од 4.540 тј. за 1000 записа минимално више у односу на претходну годину.

Позитивни ефекти реорганизације послова у обради огледају се не само у повећаном броју обрађених књига (за око 1000 књига више у односу на прошлу годину) него и у чињеници да је том реорганизацијом отклоњена ситуација «незамјењивости» особе или застоја у процесу рада у случају одсутности радника у неком сегменту обраде. Повећање броја обрађених књига за око 1000 минимално, у односу на прошлу годину, и поред чињенице да је стручну обраду три мјесеца обављао само један библиотекар – можемо ипак сматрати успјехом. Тај број би свакако био већи да се процес обраде одвијао у пуном саставу. Такође, треба напоменути да је оправдано мањи број књига обрађен у периоду припрема прољетног семинара и у вријеме замјене колега на изради СР-а.

Радници који раде послове локацијских података успијевали су да прате темпо рада библиотекара упркос повећаном броју књига који им је у овој години пристизао.

Други сегмент обраде представља **унос старог фонда** у електронски каталог. У том сегменту рада, након извршене ревизије фонда, било је неопходно извршити редакцију каталога у погледу инвентарних бројева. Првобитно, то је било замишљено као паралелан процес са уносом старог фонда. Међутим, због чињенице да је за унос старог фонда задужен већи број особа које су запослене на различитим радним мјестима и одјељењима Библиотеке, појавила се неусклађеност рада приликом корекције инвентарних бројева што је стварало опасност да тај посао не буде урађен коректно. Због тога се одустало од те идеје па је рад настављен тако да само они радници који раде у близини матичног каталога сами себи припреме, односно

коригују одређен број картица па тек након тога уносе записе са тих картица у електронски каталог. Унос старог фонда не представља пуко «преписивање» библиографског описа са старих каталожких листића који су рађени у складу са прописом «свога времена» или понекад чак и без икаквог прописа. Тај унос подразумијева и рекаталогизацију и рекласификацију (тј. каталожки опис у складу са савременим ISBD(M) стандардом, преправку старих UDK бројева на нове, наручивање књига чији је каталожки опис нејасан и њихова обрада «de visu», претраживање записа у београдској, сарајевској или загребачкој бази података итд.). Укупно, у 2004. години до сада, унесено је 1363 записа старог фонда. Тај број би био и већи да нема задржавања око корекције инвентарних бројева.

У претходној години, **послови координатора одјељења** били су веома разноврсни и сложени. На првом мјесту, вршена је непрестана едукација кадрова за унос старог фонда, што захтијева много стрпљења и пажње према свакој особи да би се оспособила да тај посао ради исправно и коректно. То је процес који још увијек траје, јер се дилеме јављају тек током рада. На том плану вршена је едукација пет радника (за два радника који се баве искључиво уносом старог фонда едукација је вршена свакодневно и још увијек траје уз процес рада – што је и донијело видљиве резултате).

Затим, рад координатора на редакцији каталога, израда шифрарника за COBISS (80 куцаних страна), истраживање и штампање свих значајнијих приручника за обраду пронађених на Интернету (нпр. приручник за обраду електронских публикација ISBD(ER), најновији ISBD(M) стандард на француском, појединачни интересантни текстови са Интернета и сл.) превођење са француског измијењених правила ISBD(M)-а, достављање радницима свих измјена стандарда у обради са примјерима и контрола њихове примјене, заједничка корекција грешака (путем које се најбрже учи), припреме за семинаре и предавања (посебно вријеме изискује истраживање каталога и проналажење адекватних примјера записа и књига за свако каталожко правило), усклађивање и преправљање старих UDK бројева на нове итд. – само су неки од послова и активности координатора Одјељења.

Одјељење периодике са читаоницом

У Одјељењу периодике, осим руководиоца, раде два књижничара од којих један ради у смјенама и задужен је за читаоницу периодике. Други књижничар ради у једној смјени и задужен је за фонд периодике у магацинима, те пријем и дистрибуцију обавезног примјерка периодике.

У Одјељењу периодике (до децембра 2004. године) прикупљено је 96 наслова периодичних публикација (ОП РС : 42 наслова, ОП Србије : 6 наслова дневних новина, ОП Војводине : 25 наслова, куповина : 9 наслова, поклони : 14 наслова). У овој години Народна библиотека Србије нам обавезним примјерком није послала ни један наслов часописа (и поред интервенције) иако књиге стижу редовно.

Обавезни примјерак Републике Српске (оно што нам издавачи доставе) дистрибуира се у 10 библиотека у Републици Српској, Србији и БиХ. За ову годину је спаковано 107 пакета од којих највећи дио не оде на одредиште или оде са великим закашњењем.

Нови наслови часописа који прођу обраду дају се на кориштење читаоцима. Комплетирана годишта новина дају се на повез. Ове године увезано је : 64 годишта.

Старија годишта се повлаче из отвореног приступа и одлажу у магацин. Одјељење периодике располаже са три магацина од којих један није предвиђен за ту намјену

(уз Дјечије одјељење). Сва три магацина су попуњена тако да је немогуће уложити нова годишта на њихово мјесто већ се одлажу тамо гдје има простора што отежава и успорава сналажење. Осим фондова, у магацине су смјештени пакети ОП за друге библиотеке и разни предмети за које нигдје нема мјеста. Фонд периодике је у прилично лошем стању због прашине и чађи, а у подруму и влаге. Увезана годишта се распадају услед фотокопирања.

Из магацина се издаје грађа на кориштење у читаоници периодике без наручивања и чекања до сутра. Кориштено је 518 наслова магацинског фонда.

У читаоници периодике читаоци могу прочитати 5 наслова новина које запослени у Одјељењу доносе свако јутро (са три различита мјеста) и наслове који стигну ОП или поклонима.

Годишње се у читаоници прочита око 5467 наслова .

У читаоницу је учлањено 28 читалаца (4 студента, 3 пензионера, 7 професора, 2 радника и 11 осталих). Поред тога 7 читалаца је искористило могућност једнократног учлањења. Далеко већи број посјетилаца читаоницу користи бесплатно (по разним основама). Кроз читаоницу мјесечно прође између 150 и 180 посјетилаца (1822 од јануара до новембра)

Осим фонда периодике у Одјељењу периодике се чувају плакати и картографска грађа. До сада је сакупљено 450 плаката и 30 карата (историјских и географских). Та грађа је за сада само физички пописана (нема каталожке обраде па се због тога не може уводити у књигу инвентара).

У току године прати се дневна штампа (Глас Српске) и прикупљају чланци са текстовима о НУБ РС који се фотокопирају и чувају.

Мјесечно се израђују статистички подаци о кориштењу периодичне грађе.

За потребе корисника претражују се наслови периодике и пружају најразличитије информације од којих неке захтијевају јако пуно времена.

- Одјељење А студијских читаоница -

ПРЕДМЕТ: Извјештај о раду за 2004. годину

Универзитетско одјељење НУБ РС располаже са три студијске читаонице и 120 мјеста док се у читаоници А у којој је 40 мјеста, може проучавати грађа из Одјељења униката. Ово одјељење је најбогатије што се тиче енциклопедија, рјечника, уџбеника, приручника и белетристике.

Корисници добијају све тражене информације од библиотекара или информатора и уз помоћ претраивања електронских база података, свака тражена књига може бити доступна.

У одјељењу читаонице А, раде два виша књижничара и један књижничар. Виши књижничари раде у супротним смјенама, док један књижничар који је задужен за уникате, такође ради у двије смјене.

Библиотекари – информатори повремено помажу уколико су у питању теме (семинарски, дипломски и др. Радови).

У студијску читаоницу А, у фебруару и децембру 2004. из собе 21. извршено је пресељење референсне збирке и дијела књига различите струке, тако да простор изгледа уредно опремљен, а и једноставније је праћења ради са корисницима.

Књиге које читаоци користе дуже вријеме одлажу се на за то одређено мјесто, а књиге које се наручују реверсом такође се издвајају у посебне полице. Оне које корисници више не користе, а донесене су из магацина, књижничари или враћају у магацин или ако су тражене остају на полицама у читаоници, тако да у суштини влада ред.

Ове године студенти први пут раду у другачијим условима, самим тим што је књижничар присутан у сваком тренутку уколико имају неки проблем. Они док уче у А читаоници не праве неред, нису бучни, мобилни телефони су искључени и влада права радна атмосфера.

Али зато изласком из читаонице по ходницима ометају друге кориснике и раднике библиотеке. Поред упозорења радника они се оглушавају, наравно не сви, већ увијек исти (појединци).

У читаонице је у овој години учлањено до краја новембра 1 039 корисника. Са данашњим датумом (23.12.'04) – 1050 корисника. У току јануара упис је био у соби 20, и било је уписано 378 корисника.

Од када је упис на информацијама радници читаонице А немају увид ко је члан, а ко није. Било је студената који нису чланови а завршили су и дипломски рад.

Има "малверзација" и око копирања књига, па и о томе треба повести рачуна, а посебо када су у питању енциклопедије и старе и ријетке књиге.

Поједини студенти изнесу књиге на копирање ван зграде и не враћају исте по пар дана. Када им радници кажу да ће изгубити право на чланство они се наљуте уз непријатно негодовање.

У 2004. години обрађене су 2 474 нове књиге које су дате на кориштење читаоцима. Углавном су све одложене у магацин који је неуслован и премал да "прими" све новообрађене књиге. Ако има финансијских могућности постојеће полице би се могле продужити у висину и тако мало добити на простору.

Кроз читаоницу мјесечно прође између 300 – 500 корисника (укупно за 11 мјесеци 4 967).

У периоду од јануара до новембра, 2004. године студентима је на кориштење издато 9 293 књиге. У периоду матурских радова и уписа на факултете пружају се најразличитије

информације (из свих области) и захтијевају пуно времена. Дневно имамо и по 20 средњошколаца који и поред поручених књига користе лексиконе и енциклопедије.

- Универзитетска јединица-

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ ЗА 2004. ГОДИНУ

Национална библиотека РС у оквиру своје УНИВЕРЗИТЕТСКЕ ЈЕДИНИЦЕ корисницима пружа слиједеће услуге :

1. библиотечко-информационе
2. научно-истраживачке
3. културно-просвјетне

Ове разноврсне активности се одвијају у неколико одјељења :

- Одјељење студијских читаоница
- Одјељење француске читаонице
- Одјељење њемачке читаонице
- Одјељење периодике са читаоницом
- Реферално одјељење са научно-информационим и рачунарско програмерским центром

РЕФЕРАЛНО ОДЈЕЉЕЊЕ је свим профилима корисника пружало информације из различитих области путем лисног и електронског каталога. Око 4000 монографских публикација је у ту сврху кориштено у читаоничком простору. Квалитетно пружање услуга ове врсте омогућено је развијањем програма за аналитичку обраду књижног фонда. Пружање информација као и њихово штампање је омогућено и путем Интернета.

Ажурирање база на Интернету , одржавање интернет странице и прављење нових садржаја вршено је у Рачунарско-програмерском центру. Winisis програм је континуирано развијан , дограђиван и дистрибуиран у више библиотека у РС.

Развијање програма за инвертарисање ће омогућити ажурнију обраду библиотечке грађе.

Вршено је обучавање наших кадрова за каталогизацију монографских и серијских публикација, и кориштење програмске опреме COBISS.

У току је формирање тестне локалне базе података, захваљујући којој ће бити отворене корисничке шифре за рад у узајамној бази.

ФРАНЦУСКА ЧИТАОНИЦА посједује фонд од 4000 књига и 30 наслова часописа на француском језику. Вршена је селекција и отпис једног дијела књижног фонда, а поред осталих наслова приноса је и

вриједна Енциклопедија умјетности у 12 томова.

Број часописа које добија од Француске амбасаде смањен је за око 30%.

Корисници су углавном ученици гимназије и курсисти француског језика.

Књижни фонд НЈЕМАЧКЕ ЧИТАОНИЦЕ је повећан на 1000. наслова. Читаоци могу посуђивати белетристику, а у читаоничком простору користити стручну литературу и читати десет наслова њемачких часописа.

У читаоници су у току године одржана три курса њемачког језика.

Између Библиотеке и Гете института је потписануговор о отварању Центра за изнајмљивање уџбеника за учење њемачког језика.

Поводом обиљежавања “40 година француско-њемачког пријатељства” отворена је пригодна изложба и пријем којем су присуствовали француски и њемачки амбасадор у БиХ.

У СТУДИЈСКИМ ЧИТАОНИЦИМА је омогућено кориштење читаоничког простора за 1300 уписаних корисника. Фонд униката који броји преко 50 000 библиотечких јединица, биће кориштен заједно са рефералном збирком у посебно опремљеној читаоници.

У оквиру ОДЈЕЉЕЊА ПЕРИОДИКЕ вршена је набавка и обрада домаћих и страних серијских публикација, чији фонд износи 3100 наслова.

Обрађене наслове у читаоници је користило 2400 читалаца, а кориштено је готово 7000 свезака.

Библиотека није у могућности да купује стручне часописе нити на нивоу државе постоји изграђен систем координиране набавке стране периодике.

Набавка је сведена на :

- 5 наслова куповином

- 10 поклоном

Значајније обогаћивање фонда врси се путем Обавезног примјерка Републике Српске - 45 наслова, из Србије 475 наслова и из Војводине 55 наслова, различитих годишта.

Одјелјење врши дистрибуцију Обавезног примјерка РС у

- 2 библиотеке у СЦГ

- 1 библиотеку у ФБИХ

- 7 матичних библиотека

У току године су приређене 2 тематске изложбе поводом “ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА” и “СВЈЕТСКОГ ДАНА ЗДРАВЉА”.

Француска читаоница

U februaru je postavljene izložba pod nazivom VIKTOR IGO kojom je obilježen dan frankofonije, tj. mart – mjesec frankofonije. Iako je tema stara, izložba je originalna jer ima novi aspekt, izlagana je najnovija izdanja Igoovih djela sa kritikama francuskih ali i drugih cjenjenih pisaca, teoretičara i analitičara književnih djela. Izložba obuhvata i djela drugih pisaca o Igo, Igoovu korenspondenciju i 1 CD sa njegovom poezijom. Kasnije je ova izložba dopunjena portretima vezanim za život i djelo Viktora Igoa.

U junu je postavljena velika izložba pod PSIHOANALIZA U FRANCUSKOJ. Izložba predstavlja istraživačko-prevodilački rad na proučavanju istorijskog razvoja teorije psihoanalize, usvajanja Frojdove teorije u Francuskoj, pojedinačnih slučajeva liječenja, itd. Organizator izložbe je stažistkinja Tanja Vuković, student bibliotekarstva iz Francuske. Izložba je otvorena u prisustvu funkcionera Kancelarije Francuske ambasade i televizije.

Donacijama i poklonima čitaonica je obogaćena za 50 knjiga, od čega je 23 poklonila Tanja Vuković, kao i oko 40 stripova.

Časopisi stižu u mnogo manjoj mjeri nego ranije. Većina ih je ukinuta zbog smanjenja budžeta, pa je Francuska ambasada ograničila slanje na 10-tak najtraženijih. Budući da dio časopisa sada ide i u Francuski Kulturni centar, mnogo neredovnije dolaze u biblioteku. Starije časopise poklanjali smo učenicima i institucijama.

Preveden je kompletan sajt biblioteke na francuski jezik uz pomoc Tanje Vuković. Čitaonica je popularisana više puta na TV-u i u novinama.

Њемачка читаоница

U toku 2004. godine rad u Njemačkoj čitaonici odnosio se na informativni i i pozajmni rad sa studentima i đacima. U dogovoru sa lektorom Filozofskog fakulteta na odsjeku za Germanistiku, Hajkom Nautom, organizovano je više posjeta studenata Germanistike Njemačkoj čitaonici, sa ciljem predstavljanja čitaoničkog fonda, načinom i mogućnostima korištenja.

Učenici Gimnazije takođe su u više navrata posjetili čitaonicu u pratnji i i organizaciji profesora njemačkog jezika. Pored beletristike koja je korisnicima pozajmljivana na čitanje, članovi čitaonice su bili u mogućnosti da koriste literaturu koja se ne iznosi iz čitaonice, kao i časopise koji redovno pristižu: Stern, Spiegel, Art, Manager, Treff.

Važno je pomenuti da Gete Institut i dalje donacijama obogaćuje knjižni fond. Nabavkom novog računara, televizora, video rikordera i DVD-a osavremenjuje rad čitaonice.

U protekloj godini došlo je i do formiranja posebnog odjela u okviru čitaonice, a to je *Njemački centar za informisanje i udžbenike za njemački jezik*, koji je namijenjen prvenstveno profesorima njemačkog jezika. Fond od oko 270 knjiga odnosi se na učenje njemačkog jezika od osnovnog, preko srednjeg do najvišeg stepena. Tu su i razne gramatike, priručnici za nastavu, metodiku i didaktiku njemačkog jezika. Takođe u saradnji sa Gete Institutom urađen je prevod njemačke verzije web stranice www.nubrs.rs.ba.

Fond obuhvaćen elektronskim katalogom nije kompletan i obuhvata oko polovine ukupnog fonda, zbog dosadašnjeg nedovoljnog poznavanja bibliotečke djelatnosti koja se odnosi na obradu knjige.

Škola za učenje njemačkog jezika *Lingva* otvorena u saradnji sa Gete Institutom u prostorijama Njemačke čitaonice održava u dogovoru sa Bibliotekom kurseve u poslijepodnevnim terminima.

Библиографско одјељење

1. Текући послови

У току 2004. године у Библиографском одјељењу Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске урађено је 600 каталогизација у публикацији (CIP). У поменутом периоду издавачи и штампари су уредније достављали обавезни примјерак библиотеци.

Почетком 2004. године урађена је ретроспективна библиографија Републике Српске с циљем да се обједини и јавности пружи на увид обим и структура издавачке дјелатности Републике Српске у периоду 1992–1999. Библиографијом су обухваћене књиге које су у наведеном периоду објављене на територији Републике Српске. Грађа за Библиографију прикупљена је на основу свих каталога Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске, а уз велику помоћ "Bibliografije Jugoslavije: knjige, brošure i muzikalije" за поменути период. Библиографија је урађена "de visu", а садржи 654 библиографске јединице. Седамдесет и шест библиографских јединица преузето је из "Bibliografije Jugoslavije". Сматрала сам да их је корисно навести, а означене су звјездicom *, која упућује на преузети извор.

Текућа библиографија Републике Српске излазила је и током 2004. године у полугодишњим свескама. Урађена је *Библиографија Републике Српске* за 2004. годину свеска прва у јулу, а друга свеска је у припреми. Планирано је да током јануара буде завршена. Библиографија се израђује »de visu« на основу обавезног примјерка. У свеске за 2004. годину уврштен је и један број књига које нису регистроване у ранијим свескама, а штампане су иза 2000. године.

У децембру 2004. године почело се са израдом *Каталога српске штампане књиге у Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске*.

ISBN АГЕНЦИЈА МАТИЧНА СЛУЖБА

У првом тромјесечју 2004. године у Матичној служби је прикупљена и обрађена документација из 40 (од 48) народних библиотека Републике Српске и 11 (од тадашњих 13) библиотека Универзитета у Бањалуци за 2003. годину. Обрада је обухватила податке о простору, сарадњи библиотека са општинама, стању фондова према врстама грађе, техничку и рачунарску опрему, те бројност и стручну обученост кадра. Обнова фондова у 2003. је посебно обрађена, такође према врстама грађе.

За прикупљање података из 2003. године модификоване су *Анкете о библиотечком пословању*, као основни извор података Матичне службе. *Анкете* су направљене у складу са међународним прописима о библиотечком пословању. Свим библиотекама посебно су достављене.

Анкете садрже, осим досадашњих података о техничкој и кадровској опремљености библиотека и стању фондова, и питања о обнови фондова, издавачкој дјелатности библиотека, као и све неопходне податке за *Централни регистар библиотека* који треба да почне да води НУБ РС. Такође је направљена детаљна анализа кадра (према степену стручне спреме, образовним профилима интересантним за библиотекарство и онима који су положили стручни испит).

Сви додатни документи (годишњи извјештаји, планови и програми рада, информативни материјали) који су стизали из народних библиотека уредно су архивирани, по матичним подручјима, у архиви Матичне службе (неовисно о Протоколу и Архиви НУБ РС).

Израђени су адресари народних библиотека РС и библиотека Универзитета у Бањалуци са свим промијењеним телекомуникационим бројевима, адресама, e-mail адресама. Води се и евиденција о тренутном руководећем кадру.

Прикупљени су и незванични подаци о библиотекама Универзитета у Источном Сарајеву (ови подаци су раније достављени директору НУБ РС, секретару и шефу Матичне службе).

У току је обрада статистичких извјештаја за 2004. годину. Од 48 народних библиотеке, документе је досад доставило 17, а са Универзитета у Бањалуци је стигло 9 извјештаја. Број библиотека Универзитета је порастао на 15.

Осим уобичајених статистичких послова, Матична служба се у 2004. години бавила појачаном едукацијом кадрова у виду организације стручних испита, као и стручног скупа *Библиотеке у новом добу* одржаног у Теслићу у марту 2004 (за скуп је урађен зборник резимеа радова учесника и зборник радова, те сав пратећи инфо-материјал). Учествовали смо и на *Вишеградској стази* у октобру.

ISBN Агенција је у току 2004. године додијелила 59 нових префикса издавачима годишње продукције до 10 наслова и 15 нових префикса издавачима годишње продукције до 100 наслова. Укупан број регистрованих издавача је 208.

Свих 13 база података се уредно допуњава. Сви издавачи су обавијештени о обавезама које намеће нови Закон о издавачкој дјелатности, те се досјеи издавача допуњују документима које је прописало Министарство просвјете и културе РС.

Благовремено су послани сви подаци које је тражила Међународна ISBN Агенција из Берлина.
Манифестације у 2004. години

1. 22.01. 2004. године 19,00 часова
Промоција књиге «УБИЛАЧКИ ИДЕНТИТЕТИ» аутора Амина Малуфа
Организатори: «Француски културни центар», издавачка кућа «ПАИДЕИА»
«НУБ РС»
Учествују: Весна Цакелјић, Verangere Dambrine, Сања Докић Мрша, Ранко Рисојевић,
Петар Живадиновић
2. 05.02.2004. године 18,00 часова
Промоција књиге «У ЛАВИРИНТУ ВРЕМЕНА» аутора Здравка Гојковића
О књизи говори: проф. др Миливој Родић
3. 13.02.2004. године
Изложба «ДВЈЕСТОГОДИШЊИЦА ПРВОГ СРПСКОГ УСТАНКА»
отворена од 14.02.2004. до 14.03.2004. године
аутор изложбе руководилац Универзитетске библиотеке Бојана Милошевић
4. 25.02.2004. године 19,00 часова
Књижевна промоција «АНТОЛОГИЈА СРПСКЕ ПРИПОВЕТКЕ»
Учествују: аутор др Миливој Сребро, Радана Лукајић, др Младен Шукало
5. 09.02.2004. године 19,00 часова
Књижевне промоције «Био једном један» «Трагач из крилне регименте»
Учествују Живко Малешевић, Ранко Рисојевић, Љиља Зечић и аутор,
Ранко Павловић
6. 14.04.2004. године 19,00 часова ДАНИ ВЛАДЕ С. МИЛОШЕВИЋА
«Традиција као инспирација» отварање изложбе радова студената ликовног
одсека Академије умјетности Универзитета у Бања Луци
7. 14.05.2004. године
10,00 часова разговор МАТИЦА СРПСКА ДАНАС
Гости: Божидар Ковачек, предсједник Матице српске
Миро Вуксановић, директор Библиотеке Матице српске
Иван Негришорац, секретар Матице српске
12,00 часова отварање изложбе Матица српска 1826-2004
8. 16.06. 2004. отварање изложбе ПСИХОАНАЛИЗА
аутор Тања Вуковић, стажисткиња
9. 15.10.2004. петак, 15.10.2004. 19,00 часова
КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ СЛОВЕНЧКИХ ПИСАЦА
Учествују Марко Кравос, Вида Мокрин- Пауер, Јана Путрле – Срдић
Програм воде Здравко Кеџман, Љиља Петровић- Зечић
10. 18.10.2004. понедељак од 18.10.-31-12.2004. године
ИЗЛОЖБА - РАЗВОЈ СРПСКЕ ЋИРИЛИЦЕ И СТАРА СРПСКА КЊИЖЕВНОСТ
Аутор изложбе Александар Саша Грандић

Обрада магистарских и докторских дисертација, међублиблиотечка позајмница, колико

ИЗВЈЕШТАЈ О РАДУ НУБ РС - БАЊАЛУКА - ЈАНУАР / ДЕЦЕМБАР - 2004. године

Народна и универзитетска библиотека Републике Српске ..... ОДЈЕЉЕЊА И ОГРАНАК	БРОЈ УПИСА- НИХ ЧИТАЛА -ЦА	БРОЈ ПОСЈЕТИ -ЛАЦА	БРОЈ ИЗДАТИХ КЊИГА	ЧАСОПИСИ		НОВИНЕ		БРОЈ НАБАВ- ЉЕНИХ КЊИГА	БРОЈ ОБРА- ЂЕНИХ КЊИГА
				НАБ.	ОБРАЂ.	НАБАВ.	ОБРАЂ.		
				НАСЛОВА		НАСЛОВА			
ИНФОРМАТИВНО ПОЗАЈМНО ОДЈЕЉЕЊЕ	1.607	21.288	24.276						
ДЈЕЧИЈЕ ОДЈЕЉЕЊЕ	388	6.892	10.073						
ЧИТАОНИЦА ЗА ДЈЕЦУ	-	825	3.439						2.021
ЧИТАОНИЦЕ ОПШТА И СТУДИЈСКЕ	1.033	5.603	9.988						
ОБРАДА И НАБАВКА КЊИЖНОГ ФОН.								6.171	4.920
ОБРАДА И НАБ.ПЕРИОДИКЕ И ЧИТАОНИЦА	37	1.954	5.796	60	742	39	37		
РЕФЕРАЛНИ ЦЕНТАР		203	1.011						
		592	2.359						
ОГРАНАК ОБИЛИЋЕВО	118	2.440	4.628						

УКУПНО	3.183	39.797	61.570	60	742	39	37	6.171	6.941
---------------	--------------	---------------	---------------	-----------	------------	-----------	-----------	--------------	--------------

Директор

